

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΡΗΜΑΤΟΣ

Στις προτάσεις που ακολουθούν εντοπίστε τα υποκείμενα των ρημάτων, ρωτώντας με το ποιος, ποια, ποιο ή ποιοι, ποιες, ποια και προσπαθήστε να δώσετε έναν ορισμό του όρου.

Παραδείγματα	Ορισμός
<p>Οὔτοι ἐβοήθησαν τῇ πατρίδι.</p> <p>Βασιλεὺς δῶρα αὐτοῖς ἐκόμισεν.</p> <p>Βουλόμεθα πλουτεῖν, ἀλλ’ οὐ δυνάμεθα.</p>	

Στις προτάσεις που ακολουθούν προσπαθήστε να αναγνωρίσετε τι μπορεί να είναι το υποκείμενο ενός προσωπικού ρήματος.

Παραδείγματα	Μέρος του λόγου
<p>Σωκράτης ἐστὶ σοφός.</p> <p>Σὺ παιδείας ἐπιθυμεῖς.</p> <p>Ὁ σοφός ἐστὶν εὐδαίμων.</p> <p>Οἱ τριάκοντα ἀπῆλθον.</p> <p>Οἱ μὲν ἀπῆλθον, οἱ δὲ ἀπεκρίναντο.</p> <p>Τὸ λακωνίζειν ἐστὶ φιλοσοφεῖν.</p> <p>Τῆς ἡμέρας ὄψε ἦν.</p> <p>Οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ.</p> <p>Οἱ ἐπιμένοντες ἀεὶ νικῶσι.</p> <p>Τὸ γράφω ἐστὶ ρῆμα.</p> <p>ἅ πάντα ῥεῖ ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείτου ἐλέχθη.</p> <p>Ὁ πάντες ἐθρύλουν γέγονεν αὐτόματον.</p>	

Στα παραδείγματα που ακολουθούν παρατηρήστε πώς εκφέρεται το υποκείμενο και καταγράψτε ποια σημασία έχει και πώς μεταφράζεται.

Παραδείγματα	Σημασία	Μετάφραση
<p>Ἀπέθανον εἰς δισμυρίους.</p> <p>Ἐβουλεύοντο καθ' ἑκάστους.</p> <p>Ἐπὶ μέγα μέρος τοῦ τείχους καθηρέθη.</p> <p>Ἦν ἀμφὶ δείλην.</p>		

Στις προτάσεις που ακολουθούν να σημειώσετε την πτώση στην οποία βρίσκεται το υποκείμενο και το πώς συμφωνεί με το ρήμα της πρότασης.

Παραδείγματα	Πτώση	Τρόπος συμφωνίας
<p>Ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος οἰκτίρμων ἐστί.</p> <p>Ταῦτα Φίλιππος καὶ σύμμαχοι ἐμηχανήσαντο.</p> <p>Ἡ πόλις ἐν ὀργῇ τὸν Περικλέα εἶχον.</p> <p>Τὰ πάντα ῥεῖ.</p> <p>Τὰ παιδιά παίζει.</p> <p>Λέγουσιν ἡμᾶς ὅτι ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν.</p>		

Προσέξτε τις περιπτώσεις στις οποίες παραλείπεται το υποκείμενο ενός ρήματος.

<p>Οὐχ ὄρας ὅτι ἡμαρτες.</p> <p>Ἔστε ὑπόδειγμα ἀρετῆς.</p> <p>Τὸν ἥλιον οἶονται λίθον εἶναι.</p> <p>Τοὺς Ἀθηναίους φασὶ φιλοπροσηγόρους εἶναι.</p> <p>Ἀστράπτει.</p> <p>Νίφει.</p>	
--	--

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΑΠΡΟΣΩΠΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

Στα επόμενα παραδείγματα σημειώστε τι μπορεί να είναι το υποκείμενο ενός απρόσωπου ρήματος ή μιας απρόσωπης έκφρασης.

Παραδείγματα	Υποκείμενο
<p>Ὁμολογεῖται τὴν πόλιν ἀρχαιοτάτην εἶναι.</p> <p>Ἐλέγετο ὅτι Κῦρος πεφευγὼς εἶη.</p> <p>Λέγεται ὅτι ὁ Ὅμηρος τυφλὸς ἦν.</p> <p>Προσῆκει μοι (μου ἀρμόζει) ἐπαινέσαι τὴν ἀρετὴν.</p> <p>Χαλεπὸν ἐστὶ πατρὶ καὶ μητρὶ παίδων στερηθῆναι.</p> <p>Οὐκ ἔχει καλῶς ἀμελεῖν τῶν τοιούτων.</p> <p>μέλει μοι εὐδαιμονίας=μέλημά μοί ἐστι εὐδαιμονίας (ενδιαφέρομαι για την ...)</p> <p>Δοκεῖ δ' ἡ πόλις τὰ πολέμια ἀσκῆσαι.</p>	

Με βάση τον προηγούμενο πίνακα συμπληρώστε τον πίνακα που ακολουθεί.

Ὅταν ἔχουμε ἀπρόσωπο ρῆμα ἢ ἐκφραση το υποκείμενό του μπορεί να είναι:	
α.	
β.	
γ.	

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ ΜΕΤΟΧΗΣ

Παρατηρώντας, στις προτάσεις που ακολουθούν, τη σχέση που υπάρχει μεταξύ υποκειμένου και μετοχής διατυπώστε έναν γενικό κανόνα για το υποκείμενο της μετοχής.

Παραδείγματα	Κανόνας
<p>Ὁ κήρυξ εὔρε τούς ἄνδρας διεφθαρμένους (σκοτωμένους).</p> <p>Ἦκουσα αὐτοῦ διαλεγόμενου.</p> <p>Τῆς Παράλου ἀφικομένης νυκτὸς ἐλέγετο ἡ συμφορὰ.</p> <p>Εἶχον ἐμπείρους τούς διώκοντας.</p>	

Ασκήσεις

1. Να βρείτε τα υποκείμενα των υπογραμμισμένων τύπων και να γράψετε ποια είναι η μορφή των υποκειμένων.

<p>Δύο <u>ἐμάχοντο</u>.</p> <p>Οἱ ἐκ τοῦ Πειραιῶς <u>ἔθυσαν</u> εἰς τὴν ἀκρόπολιν.</p> <p>Οἱ πάλαι <u>θαυμάζονται</u> ὑπὸ τῶν ἐπιγενομένων.</p> <p>Τὸ χθὲς <u>οὐκ ἔστι</u> σήμερον.</p> <p>Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίῳ ταῦτα <u>γέγραπται</u>.</p> <p>Τὸ πέμπω ῥῆμά <u>ἔστι</u>.</p> <p>Ὁ ἐπιμένων ἀεὶ <u>νικᾷ</u>.</p>	
---	--

2. Στις προτάσεις που ακολουθούν να υπογραμμίσετε το υποκείμενο των απρόσωπων ρημάτων και να δηλώσετε το είδος του.

Δεινόν ἐστὶ ὄνειδίζειν χωλόν.

Ἦρα ἐστὶν ἡμῖν ποιεῖν ταῦτα.

Φόβος ἐστὶ μὴ τοῦτο γένηται.

Δῆλον ἦν ὅτι Σωκράτης οὐκ ἠδίκηει.

Ῥαδίως ἔχει αὐτοῖς ἅπαντα εἰπεῖν.

Οὐδὲν μέλει ὑμῖν τῆς ἡμετέρας σωτηρίας.

3. Στο κείμενο που ακολουθεί να βρείτε τα υποκείμενα των υπογραμμισμένων ρηματικών τύπων.

«Αεὶ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσῆκει (.....) μισεῖν καὶ κολάζειν τοὺς προδότας καὶ δωροδόκους, μάλιστα δὲ νῦν ἐπὶ καιροῦ τοῦτο γένοιτ' ἂν (.....) καὶ πάντας ὠφελήσειεν (.....) ἀνθρώπους κοινῇ. Νόσημα γὰρ δεινὸν ἐμπέπτωκεν (.....) εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ χαλεπὸν καὶ πολλῆς τινος εὐτυχίας καὶ παρ' ὑμῶν ἐπιμελείας δεόμενον. (.....) Οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι γνωριμώτατοι καὶ προεστάναι τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι (.....), τὴν αὐτῶν προδιδόντες ἐλευθερίαν οἱ δυστυχεῖς, αὐθαίρετον αὐτοῖς ἐπάγονται (.....) δουλείαν [...]

Δημοσθένους, Περὶ τῆς παραπροσβείας, 258-259

4. Να προσπαθήσετε να μεταφράσετε το πιο πάνω κείμενο.

5. Να βρείτε τα υποκείμενα των υπογραμμισμένων τύπων και να γράψετε ποια από τα πιο κάτω φαινόμενα παρουσιάζονται.

Αττική σύνταξη (ΑΣ), Σχήμα κατά το νοούμενο (ΣΚΝ),
Πρόληψη υποκειμένου (ΠΥ)

Θύουσιν οὖν δημοσίᾳ ἢ πόλις ἱερεῖα πολλά.

Ἐμῖν οὐκ ἤρθεσκε ταῦτα.

Ἐγγὺς ἀλλήλων τὰ στρατεύματα ἐγίγνετο.

Καμαριναῖοι ἐφοβοῦντο τοὺς Συρακοσίους μὴ περιγένωνται.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΡΟΣΩΠΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΩΝ

δεῖ	πρέπει
χρή	είναι ανάγκη, πρέπει
προσῆκει	αρμοζει, ταιριάζει
ἔστι	είναι δυνατόν
ἔνεστι	είναι δυνατόν
πάρεστι	είναι δυνατόν
ἔξεστι	είναι δυνατόν
μέλει	φροντίζω, ενδιαφέρομαι για...
μεταμέλει	μετανοώ
δοκεῖ	φαίνεται καλό
εἴμαρται	είναι γραφτό
συμβαίνει	συμβαίνει
ἐγχωρεῖ	είναι δυνατόν, επιτρέπεται
μέλλει	πρόκειται
λέγεται	λέγεται, διαδίδεται
ὁμολογεῖται	γίνεται παραδεκτό
λανθάνει	διαφεύγει την προσοχή
νομίζεται	θεωρείται
καιρός ἐστι	είναι ευκαιρία, είναι κατάλληλη στιγμή να...
κίνδυνός ἐστι	υπάρχει κίνδυνος να...
θέμις ἐστί	είναι δίκαιο
χρεών ἐστι	είναι ανάγκη
ἀκμή ἐστι	είναι η πιο κατάλληλη στιγμή να...
ἄξιόν ἐστι	αξίζει
εἰκός ἐστι	είναι φυσικό
ῥαδίόν ἐστι	είναι εύκολο
χαλεπόν ἐστι	είναι δύσκολο
οἶόν τ' ἐστι	είναι δυνατόν
δηλόν ἐστι	είναι φανερό
ἀναγκαίως ἔχει	είναι ανάγκη
καλῶς ἔχει	είναι καλό